

განეკუთვნება კანონით გათვალისწინებული შემთხვევები და/ან ისეთი შემთხვევა, როდესაც მოქმედი ხელშეკრულების შეწყვეტა უფრო დიდი საფრთხის მატარებელია ვიდრე მისი მოქმედების გაგრძელება. საკასაციო სასამართლოს განმარტებით ვინაიდან ბრძანების 20 I მუხლის პირველი პუნქტის დათქმა – „გარდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა“, ასევე, მოიცავს „დაზღვევის შესახებ“ კანონის 27<sup>1</sup> III მუხლის საგამონაკლისო მითითებასაც.<sup>1</sup>

### III. კომენტარი

საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის №126 ბრძანება ძალადაკარგულად გამოცხადდა 2016 წლის 11 მარტიდან. მის ნაცვლად, 2016 წლის 26 თებერვალს მიღებულ იქნა ახალი, საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის №12 ბრძანება „მზღვეველის იძულებითი ადმინისტრაციის, ლიკვიდაციისა და გაკოტრების საქმის წარმოების წესის დამტკიცების თაობაზე.“ ახალი ბრძანების მე-20 მუხლი ძველი ბრძანების მე-20 მუხლის ანალოგიურია.

გორჩა ოყრეშიძე

#### ► 1.10 - 1/2021

#### ვალის აბსტრაქტული აღიარება

1. სკ-ის 341-ე მუხლით გათვალისწინებული ვალის აღიარება აბსტრაქტული ხასიათისაა და დამოუკიდებელია ძირითადი ვალდებულებისაგან.

2. ვალის აბსტრაქტული აღიარება დამოუკიდებელი ხელშეკრულებაა და მის საფუძველზე მოთხოვნის უფლება არსებობს მხოლოდ ხელშეკრულების მხარის მიმართ.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 341-ე მუხლი

<sup>1</sup> იხ. ასევე სუსგ №ას-1303-1229-2012, 15/10/2012.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2015 წლის 30 ოქტომბრის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-938-900-2014

### I. ფაქტობრივი გარემოებები

ორმა ძმამ თანაბარი წილობრივი მონაწილეობით ააშენა საცხოვრებელი სახლი და დაარეგისტრირა იგი დედისა და დის საკუთრებად. მოგვიანებით, ერთის მხრივ, მოსარჩელესა და, მეორეს მხრივ, მოსარჩელის დედასა და დას შორის, დაიდო „ხელშეკრულება ვალის აღიარებისა და ვალდებულების არსებობის შესახებ“, რომლითაც მხარეებმა აღიარეს საცხოვრებელი სახლის 1/2 ნაწილზე მოსარჩელის საკუთრება. ასევე, მოსარჩელის დედამ ვალდებულება იკისრა მოთხოვნისთანავე მოსარჩელის სახელზე აღერიცხა ქონების 1/2 წილი, ან გადაეხადა ამის სანაცვლო საბაზრო ღირებულება. თუმცა, მოგვიანებით დედამაც და დამაც ქონება გადასცეს მოსარჩელის ძმას, რომელიც საჯარო რეესტრში აღირიცხა მთლიანი ქონების მესაკუთრედ. შესაბამისად, მოსარჩელემ სარჩელით მიმართა სასამართლოს დედის, დის და ძმის წინააღმდეგ და მოითხოვა ქონების მესაკუთრედ ცნობა. მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ სარჩელი ნაწილობრივ დააკმაყოფილა, ბათილად ცნო სადავო ხელშეკრულებები და მოსარჩელის ძმას დააკისრა მოსარჩელის სასარგებლოდ 490,000 აშშ დოლარის გადახდა. დანარჩენ ნაწილში მოთხოვნა არ დაკმაყოფილდა. სააპელაციო სასამართლომ დააკმაყოფილა მოსარჩელის საჩივარი და თანხა სოლიდარულად დააკისრა ძმას და დედას. სხვა ნაწილში პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელი.

### II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა საკასაციო საჩივარი. სასამართლოს განმარტებით, მოთხოვნა გამომდინარეობს მხარეთა მიერ დადებული ხელშეკრულებიდან, ამიტომ სწორედ სახელშეკრულებო მოთხოვნათა საფუძველზე უნდა

დადგინდეს მოსარჩელის მოთხოვნები. ხელშეკრულება სასამართლომ მიიჩნია სკ-ის 341-ე მუხლით გათვალისწინებულ ვალის არსებობის აღიარებად. ეს არის ვალის აბსტრაქტული აღიარება, რომელიც დამოუკიდებელია ძირითადი ვალდებულებისაგან და ქმნის ახალ მოთხოვნას. იგი ახალი ხელშეკრულებაა და არა სხვა სახელშეკრულებო ურთიერთობის ფარგლებში ნების გამოვლენა.<sup>1</sup> ამასთან, მხარეთა შორის დადებულ ხელშეკრულებაში გაკეთებული ჩანაწერი, რომლის მიხედვითაც დედას ან ბინა უნდა დაებრუნებინა, ან მისი ღირებულება, სასამართლომ სკ-ის 374-ე მუხლის მიხედვით შეაფასა. აღნიშნული მუხლის თანახმად „თუ რამდენიმე ვალდებულებიდან უნდა შესრულდეს ერთ-ერთი (ალტერნატიული ვალდებულებანი), არჩევის უფლება აქვს მოვალეს, თუკი ხელშეკრულებიდან, კანონიდან ან ვალდებულების არსიდან სხვა რამ არ გამომდინარეობს.“ სასამართლომ მიიჩნია, რომ არჩევანის უფლება ეკუთვნის კრედიტორს, რომელმაც მოითხოვა ქონების ღირებულება. შესაბამისად, ქონების ღირებულების დაკისრება იყო კანონიერი. ასევე კანონიერი იყო გარიგების მოჩვენებითად და შესაბამისად ბათილად ცნობაც. თუმცა, საკასაციო პალატა არ დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს იმ ნაწილში, რომლითაც თანხა სოლიდარულად დაეკისრათ დედას და ძმას. საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ ვინაიდან მოთხოვნის საფუძველი არის ხელშეკრულება, ამიტომ შეუძლებელია ძმას, რომელთანაც მოსარჩელეს ხელშეკრულება არ დაუდია, დაეკისროს პასუხისმგებლობა. ამგვარი პასუხისმგებლობა შეიძლება წარმოშობილიყო მხოლოდ დელიქტისას.

გორჩა ოყრეშიძე

## ► 1.11 - 1/2021

**დადასტურებისა და მოწონების ინსტიტუტების ურთიერთგამიჯვნა**

1. ყველა ის გარიგება, რომელთა ნამდვილობაც შემდგომ მოწონებაზეა (სკ-ის 101 მუხლი) დამოკიდებული, მათ შორის სკ-ის 204-ე მუხლში აღწერილი შემთხვევა, წარმოადგენს მერყევად ბათილ გარიგებებს.

2. მერყევად ბათილი გარიგებებისათვის ნამდვილობის მისანიჭებლად გამოიყენება თანხმობის ერთ-ერთი ფორმა - მოწონების ინსტიტუტი. თანხმობის არ არსებობის შემთხვევაში გარიგება ბათილია.

3. დადასტურების ინსტიტუტი გამოიყენება მხოლოდ არარა და საცილო გარიგებების შემთხვევაში.

4. შეცილების უფლების მქონე სუბიექტის მიერ გარიგების დადასტურება განიხილება საკუთარი ნების ნამდვილობის დასტურად. (ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

სკ-ის 61-ე; 101-ე; 204-ე მუხლები

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სა-  
მოქალაქო საქმეთა პალატის 2008 წლის 14  
ივნისის განჩინება № ას-828-1143-07

## I. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელებმა სარჩელი აღძრეს საპენსიო დავალიანების ანაზღაურების მოთხოვნით. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოპასუხე იყო არასათანადო, ვინაიდან მასსა და სხვა კომერციულ ბანკს შორის დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე ამ უკანასკნელმა იკისრა მოპასუხის ყველანაირი ვალდებულება და მოთხოვნის უფლება კლიენტებთან მიმართებით, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, აღნიშნულმა კომერციულმა ბანკმა დაიკავა თავდაპირველი კომერციული ბანკის ადგილი კლიენტებთან არსებულ სამართლებრივ ურთიერთობაში.

მოსარჩელები უთითებენ, რომ აღნიშნული გარიგება არის უკანონო, რადგან, სკ-ის 204-ე

<sup>1</sup> სუსგ №ას-839-890-2011, 08/11/2011, სუსგ №ას-413-391-2012, 25/09/2012.